

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס תיקון עולם – סוגיות בתלמוד הבבלי, גיטין פרק ד

פרופ' עוזיאל פוקס | המחלקה לתלמוד

Tiqqun Olam – Issues in the Babylonian Talmud, Tractate Gittin | 09-203-01

הרצאה	סוג הקורס:
2 (1 ש"ש)	היקף נ"ז:
תשפ"ה	שנת לימודים:
א'	סמסטר:
שלישי, 14:00	יום ושעה
שלישי, 13:00	שעת קבלה:
Uziel.Fuchs@biu.ac.il	מייל מרצה:
https://lemida.biu.ac.il	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס יעסוק בסוגיות מן התלמוד הבבלי במסכת גיטין. סוגיות אלה עוסקות בתקנות שתוקנו על ידי חכמים כדי להתמודד עם צרכים דתיים או חברתיים. תקנות אלה מתמודדות עם מצב הלכתי או חברתי נתון שעמו הן מתמודדות ואותו הן מבקשות לתקן.

תוצרי הלמידה

בקורס נלמד סוגיות מן התלמוד הבבלי, מתוך מגמה לפתוח צוהר לעולם של חקר המשנה והתלמוד הבבלי.

ידע

1. הלומדים יגדירו את הרקע ההיסטורי והמצב החברתי שהוביל לצורך בתקנות השונות הנידונות בפרק.
2. הלומדים ידעו לזהות מגמות של עריכה בסוגיות התלמוד. (ויבינו את המורכבות של זיהוי זה)
3. הלומדים ידעו את עיקרי הנושאים הנידונים: המניעים לתקנת פרזבול, המתח בין הסוגיות בעניין 'אפקעינהו רבנן'.

מיומנויות

1. הלומדים ידעו לנתח את רבדיה השונים של סוגיה בתלמוד, וידעו להבחין בין הסתמא דגמרא לבין מימרות האמוראים.
2. הלומדים ידעו להיעזר בכלי עזר לבחינת נוסח התלמוד הבבלי.
3. הלומדים ידעו להבחין בין מסורות א"י למסורות בבליות במשנה ובתלמודים
4. הלומדים ידעו להבחין בין 'פשט' המקורות לבין הפרשנות התלמודית וידעו לנתח את הסיבות לנטייה מן ה'פשט'.
5. הבנת הפער בין ההלכה ה'תיאורטית' לבין צרכי הזמן הדורשים תקנות.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

השיעורים יתקיימו במתכונת של הוראה פרונטלית תוך כדי דיון במהלך השיעורים. לעתים נשלב קטעי למידה בקבוצות (בעיקר סביב היכרות עם כלי מחקר שונים)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	מבוא כללי לספרות חז"ל – זמנים, חיבורים מרכזיים	חובה: בלברג, פתח, עמ' 28 – 37.	
2	משניות פרק ד של גיטין והשוואתן לתוספתא	חובה: בלברג, פתח, 51 – 59.	
3	סוגיית הפתיחה של הפרק, גיטין לב ע"א	רשות: כהנא, תיקון עולם, עמ' 41 – 44.	
4 - 5	גיטין לג ע"א – אפקעינהו רבנן לקידושיו מיניה	רשות: כהנא, תיקון עולם, עמ' 72 – 78.	
6	שינוי שמו ושמה – גיטין לד ע"ב	חובה: ש' ליברמן, תוספתא כפשוטה, גיטין, עמ' 894 – 895.	
7	שבועת אלמנה – גיטין לד ע"ב – לה ע"א		
8 - 9	תקנת פרזבול: המקורות התנאיים	חובה: כהנא, תיקון עולם, עמ' 157 – 166.	
10 - 12	תקנת פרזבול בסוגיות הבבלי, גיטין לו ע"א – לז ע"ב		
13	אין פודין את השבויים יותר מכדי דמיהן ומעשה בבנות רב נחמן – גיטין מה ע"ב	חובה: פרנקל, סיפור האגדה, עמ' 256 – 260.	
14	בבלי גיטין מז ע"א – דיון בנוסחי המשנה ועיקרי הסוגיה	רשות: כהנא, מפני תיקון עולם, עמ' 450 - 453	

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
עבודה בסוף הקורס	80% מהציון הסופי
2 עבודות במהלך השיעורים	20% מהציון הסופי

דרישות הקורס

הקורס דורש השתתפות פעילה בשיעורים. הכנת הסוגיות והשתתפות בדיונים בשיעורים.

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה

תכני חובה:

1. מ' בלברג, פתח לספרות חז"ל, רעננה תשע"ג (ספר דיגיטלי נמצא באתר 'למדא' של האוניברסיטה הפתוחה. כניסה דרך 'מאגרי מידע' של מערך הספריות של אוניברסיטת בר אילן).
2. מ' כהנא, מפני תיקון העולם – תלמוד בבלי מסכת גיטין פרק רביעי, ירושלים תש"ף (הספר נמצא במאגר 'מאגנס', כניסה דרך מאגרי מידע הנ"ל).
3. י פרנקל, סיפור האגדה – אחדות של תוכן וצורה, תל אביב 2001.